

der er tilstede i disse Forhold, og det ikke blot i den almindelige Lovgivning, men ogsaa i den af Administrationen fastslaede Tradition, skriver sig fra, at man har overført Begreber og Tankegange, som horte hjemme i den ene af disse Rækkefølger, til den eller de andre, hvor de ikke horte hjemme. Man har saaledes f. Ex. navnlig overført ikke faa Regler fra Udstykningslovgivningen paa Fæstelovgivningen, skøndt det ikke med Nødvendighed deraf, at saadanne Forrifter fandtes i Udstykningslovgivningen, fulgte, at de ogsaa skulde findes i Fæstelovgivningen. Dette er altsaa et Moment, som jeg vil bede nøie fastholde, saa at enhver Ting holdes adskilt for sig. Derfor er ogsaa Lovforslaget delt i 3 Afsnit, hvoraf det første handler om Omfordelingsretten, det andet om Fæstetilgængeligheden og det tredje om Forbudet mod at drive Bondejord under Hovedgaarden.

Hvad nu for det Første Godseierens Omfordelingsret angaar, da tilstaar jeg, at jeg ikke har kunnet finde nogen egentlig utvilsom Lovhjemmel for den Frihed, som Godseieren hidtil i saa Henseende har havt. Men ikkedestomindre er det jo et Faktum, at man ikke har lagt ham Hindringer veien for, at omfordele sine Gaarde saaledes, at han ikke ansaas for at have overstredet Lovene, naar der blot blev 1 Td. Hartkorn tilbage ved Gaardene. Jeg er allerede i megen Tvivl om, hvorvidt man ikke overfor andre Folk, navnlig Selveterbønder, er gaaet noget for vidt i Meddelelsen af Bevillinger i denne Retning, forsaavidt som der jo nemlig saagodt som aldrig er blevet neget Tilladelse til at udstykke en Gaard, naar der blot er blevet 1 Td. Hartkorn tilbage ved den, uanset at Forordningen af 3die December 1819, der jo er den gjældende Lovgivning herom, bestemt fastsætter, at der ikke maa blive mindre end 20 Tdr. Land boniteret Jord til Tarten 24 tilbage ved Gaarden. Men jeg har ialtsald, som sagt, ikke kunnet finde nogen utvilsom Hjemmel for at indrømme Godseieren nogen større Ret i saa Henseende end andre Folk. Forsaavidt man ikke alene betragter Udstykningslovgivningen som en Lovgivning, der tilligter at holde Skatteregistrene i Orden, men tillige tillægger den en agra-

risk Betydning, tilstaar jeg derhos, at det forekommer mig, at de samme Grunde, der tale for at fastholde Fordelingen af Eiendommene indenfor visse bestemte Størrelser overfor Selveterbønderne, tale med fuldt saa megen Styrke for det Samme overfor Godseierne. Jeg har derfor ikke havt nogensomhelst Betænkelighed ved i § 1 af Lovforslaget at foreslaa som almindelig Regel, at ingen Bondegård paa Fæstegods kan udstykkes anderledes, end at der bliver mindst 20 Tdr. Land boniteret Jord til Tarten 24 tilbage. Og medens jeg maa indrømme, at der ligeoverfor Selveterne dog ikke ret vel kan undværes en Bevillingsmyndighed paa dette Punkt, har jeg derimod endog ikke havt nogen Betænkelighed ved ligeoverfor Godseierne at fastholde den Regel aldeles ikke at laabne Udgang til gjennem Bevilling at kunne faae Bestemmelsen herom forandret. Det er jo ganske vist klart, at det har sine store Banfælgeligheder at betegne, hvad der er en Gaard og hvad ikke, ved et aldeles bestemt givet Kvantum Hartkorn. Dette følger af den allersimpleste Betragtning af vore Forhold, idet det er givet, at hvad der i saa Henseende kan være rigtigt paaa Derne, ikke absolut kan være rigtigt ogsaa i den vestlige Del af Sylland. En vis Frihed til at bevæge sig overfor dette Forhold kan derfor være nødvendig for Administrationen, naar man ikke vil gjøre Udstykningslovgivningen til Udfrem Plage for Befolkningen eller ialtsald vil være nødsaget til at modsætte sig Arrangementer, som maa siges i sig selv at være forstandige og rigtige. Dertil kommer, at der netop overfor Selveterbønderne kan komme saadanne Forhold tilstede, fremkaldte ved Arvegang, Skifte- deling o. s. v., som kunne gjøre det nødvendigt og ønskeligt for dem at kunne faa Bevilling til at gaae noget udenfor den ved Lovgivningen affakne Grændse. Men disse Betragtninger have efter min Formening ikke den samme Styrke ligeoverfor Godseieren. Jeg foreslaar derfor i § 1, at der skal gives den samme Regel for Godseieren som for Selveterbønden, nemlig den, der indeholdes i Forordningen af 3die December 1819, § 1, at enhver Fæstegaard skal beholde et Tilliggende af idetmindste 20 Tønder Land boniteret Jord